

Kilde nr. 5: Trusselsopfattelsen d. 8. april 1940

Sjældent vejer historiens bagklogskab med en så knusende tyngde som i en analyse af den danske regerings situationsopfattelse 8. april. For vi ved jo alle, hvad der hændte den følgende dag.

Utvivlsomt stod det klart for udenrigs- og forsvarsministeren at afgørende begivenheder, evt. kamphandlinger, var forestående. Herpå tydede den engelske mineringsaktion mod Norge om morgenen sammenholdt med de tyske flådebevægelser og opmarchen af tyske tropper syd for grænsen. Men igen er det vigtigt at fastholde at disse sidste ikke nødvendigvis behøvede at indicere noget overfald på Danmark. De kunne være led i en flankedækning eller tjene som magtdemonstration bag et diplomatisk fremstød med f. eks. krav om baser på dansk jord — altså en situation ikke ulig den der indtraf med det tyske mineringskrav i august 1914.

Derfor blev hovedmalet for alle danske dispositioner 8. april at undgå enhver handling der kunne fremprovokere et tysk angreb — der måske ellers ikke ville være kommet! Derfor afviste regeringen generalernes ønske om at mobilisere, derfor forbød man dem at forskyde tropperne imod syd, og derfor trak man enhederne tilbage fra grænsen.

At det værst tænkelige kunne ske, var regeringen ikke blind for — men det er jo ikke det samme som at sige at den vidste det! Formentlig har man i alle tilfælde regnet med et ultimatum for en tysk aktion. Og fik denne karakter af et militært overfald var svaret givet på forhånd: Danmark måtte hverken komme i krig på tysk eller engelsk side, erklærede udenrigsminister Munch under partiformandsmødet om aftenen 8. april. Men dermed foregreb han jo i virkeligheden det officielle Danmarks handlingsprogram for de næste fem år: Danmark som besat, men ikke erobret — og dermed neutral stat.

Hans Kirchhoff (1987), Kamp eller tilpasning, s.28.